

Nr 215

Av herr Lothigius m. fl., om statsbidrag till Grännaskolan.

(Lika lydande med motion nr 166 i Första kammaren)

Grännaskolan har för läsåret 1966/67 hos Kungl. Maj:t hemställt, att skolan måtte ställas under anslaget till vissa privatskolor. I årets statsverksproposition har denna hemställan ej blivit upptagen till behandling, även om den varit föremål för prövning hos Kungl. Maj:t genom att den hänskjutits till 1964 års utlands- och internatskoleutredning för yttrande.

Grännaskolan är ett inom Gränna stad beläget enskilt internatgymnasium med stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms universitet som huvudman. Skolans tillkomst och speciella karaktär är utförligt redovisade i motionen II: 199 till 1964 års riksdag.

Under innevarande läsår har skolan 155 elever, varav 42 externa, och den kommer att vid utgången av vårterminen 1966 ha anordnat studentexamen för de elever som intogs höstterminen 1963. Skolans utveckling sedan starten 1963 har ur studiesynpunkt varit mycket gynnsam. Bl. a. har de tillämpade undervisnings- och studieformerna i hög grad underlättat studiegången för de utlandssvenska eleverna. Den internationella inriktningen på lärostoffet, växelverkan mellan svenska och utländska lärare, undervisning i storgrupp, gruppstudier och enskilda biblioteksstudier, möjlighet till etappvisa studier och beting och därmed till enskild studietakt har visat sig vara arbetsformer som engagerar och stimulerar eleverna.

Statsmakternas intresse för skolan, dess studiesätt och de ändamål den tjänar har tidigare visats bl. a. genom de statsbidrag på 2 145 000 kronor som utgått för byggande av elevhem. Skolan har även visats stort förtroende genom att redan från starten erhålla examensrätt.

I en redan i 1964 års statsverksproposition redovisad petitaskrivelse föreslog skolöverstyrelsen att Grännaskolan skulle erhålla anslag till driften från anslaget »Bidrag till vissa privatskolor». Denna framställning vann dock ej Kungl. Maj:ts bifall av bl. a. det skälet att en utredning var tillsatt. På grundval av bl. a. den ovannämnda motionen prövades emellertid frågan av statsutskottet, som i utlåtande nr 93 sid. 42—44 bl. a. anförde:

Grännaskolan tillämpar på ett pedagogiskt mycket lovvärt sätt i sitt utbildningsprogram en undervisningsmetodik som synes förebåda det nya gymnasium som snart kan väntas växa fram. Skolan synes därvid göra rön av stort värde för uppbyggandet av detta nya gymnasium. Att Grännaskolan därtill är av betydande värde för de ungdomars skolgång, som har utländsk skolbakgrund, har omvitnats i motionerna. Det synes angeläget att

elevkostnaderna i görligaste mån hålles nere för att rekryteringen av eleverna skall kunna förbli så bred som möjligt. Utskottet finner alltså i och för sig starka skäl tala för att Grännaskolan skall komma i åtnjutande av statsbidrag. Då även denna fråga emellertid i första hand synes böra lösas i vidare sammanhang — utskottet får erinra om vad utskottet i det föregående anfört beträffande utredningen om utlandssvenska barns skolgång — är utskottet icke berett att nu biträda vare sig förslaget om statligt driftsbidrag eller investeringsbidrag till en nyuppförd skolbyggnad. Utskottet förutsätter dock att Kungl. Maj:t alltjämt har sin uppmärksamhet riktad på Grännaskolans ekonomiska förhållanden och därest detta visar sig nödvändigt, innan förut berörda utredning slutförts, överväger möjligheterna att inordna skolan under förevarande anslag eller anslaget till bidrag till vissa internatskolor m. m.

Utskottets utlåtande bifölls av riksdagen. Statsutskottet som på nytt behandlade en motion ingiven till 1965 års riksdag hänvisade då till sitt utlåtande från 1964. Såsom förut framhållits har dock något övervägande i enlighet med statsutskottets skrivning ej redovisats i 1966 års statsverksproposition.

Grännaskolans motiveringar till skolans ansökningar om statsbidrag har bl. a. varit att skolan som ovan nämnts anordnar sin första studentexamen under vårterminen 1966, att behovet av internatskolor av den typ Grännaskolan representerar ökar, framför allt med tanke på utlandssvenska elever, att skolan utan driftbidrag ej kan fullfölja den pedagogiska försöksverksamhet som bedrives och vidareutveckla de studiemetoder som med stor framgång prövas, att skolan med hänsyn till dess syfte och möjlighet till bred rekrytering inte velat ta ut de mycket höga avgifter som erfordras för att täcka kostnaderna, att detta skett i den fasta tron att statligt bidrag till driften skulle utgå senast fr. o. m. skolans 4:e läsår, att driftunderskottet per den 1 juli 1966 beräknas uppgå till 520 000 kronor samt att det redan nu är svårt för huvudmannen att tillskjuta skillnaden mellan vad eleverna betalar och de verkliga kostnaderna. Synnerligen stora svårigheter måste uppkomma om även efter 1 juli 1966 huvudmannen i avsevärd utsträckning måste tillskjuta medel så att full täckning av kostnaderna erhålles. Möjligheterna för huvudmannen att fullfölja programmet för nya investeringar i skollokaler och elevhem råkar därmed i fara.

Grännaskolans ekonomi är nu sådan att det varit nödvändigt att oaktat internatskoleutredningen ej är slutförd hemställa om statsbidrag till driften enligt vad som förutsatts i det nyss citerade utlåtandet från statsutskottet. I till Konungen av den 27 oktober 1965 avgivet särskilt yttrande har 1964 års utlands- och internatskoleutredning i här aktuella delar uttalat följande:

Sedan Kungl. Maj:t anmodat 1964 års utlands- och internatskoleutredning att yttra sig över en framställning från Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms Universitet om statsbidrag till driften av Grännaskolan får utredningen med återställande av akten anföra följande.

Utredningen har under sitt arbete på olika sätt insamlat material om Grännaskolan och dessutom avlagt ett besök där. Det har framgått att Grännaskolan är av ett särskilt värde för utlandssvenska elever och över huvud taget för elever som tidigare undervisats i ett utländskt skolsystem. Läget i Gränna är enligt utredningens uppfattning lämpligt för en skola där utlandssvenska elever tas emot i betydande omfattning och dessutom syns eleverna bli mycket väl omhändertagna vid skolan och trivas bra med den allmänna anda som råder där. Ur pedagogisk synpunkt syns skolan även genom sin försöksverksamhet vad undervisningsmetoder och skolorganisation beträffar kunna ge värdefulla impulser till svenskt skolväsen. Bland internatskolorna i Sverige intar Grännaskolan sålunda i vissa hänseenden en särställning.

Med hänsyn till vad ovan anförts föreslår utredningen att Grännaskolan inordnas under anslagsposten Privatskolor: Bidrag till vissa privatskolor och erhåller statsbidrag enligt kungörelsen 1964: 137.

Mot bakgrunden av vad ovan redovisats om frågans tidigare behandling och skolans nuvarande förhållanden synes starka skäl föreligga att följa internatskoleutredningens förslag om statsbidrag till Grännaskolans drift.

Med hänvisning härtill och på här ovan i övrigt anförda skäl hemställer vi, att riksdagen måtte besluta att driftbidrag skall utgå till Grännaskolan enligt samma grunder som bidrag nu utgår till vissa privatskolor.

Carl Wilh. Lothigius

Harald Almgren

Iris Ekroth

Ove Nordstrandh

Karl Rask

S. G. W. Wahlund

Hans Nordgren

Gustaf Svensson

Blenda Ljungberg

i Vä

Yngve Hamrin

Sven Johansson

Gösta Sterne

i Jönköping

i Skärstad

Ingrid Sundberg

Sigrid Ekendahl

Ekonomisk översikt för Grännaskolan

(Huvudman: Stiftelsen Kursverksamheten vid Stockholms Universitet)

*Driftskostnader**1.7.1963—30.6.1964*

Intäkter.....	505 400	
Utgifter.....	./.. 681 100	
Förberedelsekostnader.....	87 100	
Ränta å lånat kapital.....	./.. 45 900	

Driftsunderskott.....	134 500
-----------------------	---------

1.7.1964—30.6.1965

Intäkter.....	975 400	
Utgifter.....	./.. 1 036 800	
Ränta å lånat kapital.....	./.. 124 300	

Driftsunderskott.....	185 700
-----------------------	---------

1.7.1965—30.6.1966

Intäkter.....	1 168 400	
Utgifter.....	./.. 1 233 400	
Ränta å lånat kapital.....	./.. 135 000	

Driftsunderskott.....	200 000
-----------------------	---------

Totalt driftsunderskott 1.7.1963—30.6.1966

520 200

Investeringar t.o.m. 30.6.1965

Egna investeringar.....	412 100	
Lånat kapital till investeringar.....	2 695 000	
Leverantörskrediter ».....	282 200	
Statsbidrag ».....	1 068 400	4 457 700

1.7.1965—30.6.1966

Egna investeringar.....	231 300	
Lånat kapital till investeringar.....	500 000	
Statsbidrag ».....	1 076 700	1 808 000

Totala investeringar t.o.m. 30.6.1966

6 265 700

Summa egna investeringar.....	643 400	
Summa lånat kapital till investeringar.....	3 195 000	
Summa statsbidrag ».....	2 145 100	
Summa leverantörskrediter ».....	282 200	
Summa.....	6 265 700	